

deinterimecoloog

rapport

Nader ecologisch onderzoek Hoge Ham 49-53 te Dongen

17 juli 2023

17 juli 2023

Pim Godschalk

Dijkgraaf 25
6671 GN Zetten
06 26 810 089
info@deinterimecoloog.nl

Rho adviseurs

t.a.v. Hidde Maas
Torenallee 20
(SFJ 7^e verdieping)
5617 BC Eindhoven

Rapportkenmerk

702219/rap01/v1

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	1
2	Inleiding	2
2.1	Aanleiding	2
2.2	Doel	2
3	Methode	4
3.1	Huidige situatie plangebied	4
3.2	Onderzoek vleermuizen	4
3.3	Onderzoek steenmarter	8
3.4	Expertise veldonderzoek	9
4	Resultaten en effectanalyse	10
4.1	Vleermuizen	10
4.2	Steenmarter	12
4.3	Zorgplicht	13
4.4	Literatuur	13

1 Samenvatting

Initiatief

De initiatiefnemer is voornemens om de huidige opstallen op het terrein te slopen en hiervoor in de plaats woningen te realiseren. Uit de uitgevoerde quickscan blijkt dat de aanwezigheid van vleermuizen en de steenmarter niet op voorhand kan worden uitgesloten. Daarom is een nader ecologisch uitgevoerd naar deze soorten in de periode augustus 2022 – juli 2023.

Resultaten onderzoek en effecten

Uit het nader ecologisch onderzoek blijkt dat er een verblijfplaats aanwezig is van de gewone dwergvleermuis. Dit verblijf wordt in de zomer- en paarperiode gebruikt door 1 individu. De exacte locatie is onbekend. De voorgenomen werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb voor deze soort. Daarom is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie Noord-Brabant.

Andere vleermuissoorten of gebiedsfuncties zijn niet aanwezig in het plangebied.

De steenmarter is niet waargenomen bij het onderzoek met cameravallen. Ook zijn geen sporen waargenomen. De aanwezigheid van de steenmarter kan met zekerheid worden uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen nodig.

Conclusie

Uit de resultaten blijkt dat door de voorgenomen werkzaamheden een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren gaat. Daarbij worden verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden. Daarom moet ontheffing bij de provincie Noord-Brabant worden aangevraagd, waarvoor een activiteitenplan moet worden opgesteld. Er zijn mitigerende en compenserende maatregelen nodig.

Voor overige beschermde soorten treden geen effecten op.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om de huidige opstallen op het terrein te slopen en hiervoor in de plaats woningen te realiseren. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

De bescherming van planten en dieren is in Nederland geregeld via de Wet natuurbescherming (Wnb). In het kader van deze wet is het bij ruimtelijke ontwikkelingen en ingrepen verplicht om te inventariseren welke beschermde soorten flora en fauna voor kunnen komen in het plangebied en of de werkzaamheden negatieve effecten kunnen hebben op deze soorten. Als de werkzaamheden kunnen leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb is een nader onderzoek nodig en moet mogelijk een ontheffing worden aangevraagd.

In juli 2022 is een quickscan Wet natuurbescherming (quickscan flora en fauna) uitgevoerd. Uit de resultaten van de quickscan blijkt dat het voorkomen van verschillende soorten vleermuizen en de steenmarter niet op voorhand was uit te sluiten. Daarom is een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd om het voorkomen van deze soorten aan te tonen dan wel uit te sluiten. In deze rapportage worden de werkwijze, resultaten en conclusie van dit onderzoek beschreven.

2.2 Doel

Het doel van het nader onderzoek is om na te gaan of er beschermde soorten voorkomen in het plangebied en zo ja, welke functies het plangebied heeft voor deze soorten. Het gaat dan om de soorten waarvan het voorkomen in de quickscan niet kon worden uitgesloten. Op basis van de onderzoeksresultaten kan een definitieve effectanalyse worden opgesteld.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van de omgeving. Bron: quickscan Econsultancy.

3 Methode

3.1 Huidige situatie plangebied

Het plangebied is bebouwd met aan elkaar grenzende schuren. De meest noordoostelijk gelegen schuur is opgetrokken uit betonblokken en hout. Deze schuur heeft een kunststof golfplaten puntdak en is opgedeeld in drie aaneengesloten ruimtes. De ruimtes in deze schuur worden gebruikt als opslag van onder andere diverse bouwmaterialen en caravans. Daarnaast wordt één van deze ruimtes gebruikt als werkplek voor houtbewerking. De meest zuidwestelijk gelegen schuur is 8-10 meter hoge schuur opgetrokken uit bakstenen en is permanent open aan de westzijde en daarnaast mist een van de golfplaten op het dak. De gevels zijn halfsteens waardoor een spouwmuur ontbreekt. Deze schuur vervult eveneens een functie als opslagruimte. In de schuur is een metalen balkenwerk aanwezig die deels begroeit is met klimop. Aan de zuidzijde van de schuur staat een rij met lindebomen. De zuidelijke gevel is begroeit met klimop. Aangrenzend aan de zuidelijke gevel van deze schuur, is een lage aanbouw aanwezig met een dakpannen dak van circa 2 meter hoogte. De onderzoekslocatie betreft naast de schuren ook het perceel eromheen waar stapels dakpannen, pallets en containers opgeslagen staan (bron: Econsultancy, 2022).

3.2 Onderzoek vleermuizen

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol (versie 2021). Dit protocol is vastgesteld door het NGB, de Zoogdiervereniging en bevoegde gezagen. Wanneer het onderzoek wordt uitgevoerd conform het protocol, wordt dit geaccepteerd door het bevoegd gezag.

Hierbij is in eerste instantie uitgegaan van de aanwezigheid van de volgende vleermuissoorten, zoals benoemd in de quickscan:

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Kleine dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Meervleermuis
- Gewone grootoorvleermuis (zomerverblijven)

In de quickscan wordt ook de meervleermuis benoemd. De kraamkolonies van deze soort liggen echter in laag Nederland en zijn goed in beeld. Waarnemingen uit Noord-Brabant betreffen voornamelijk migrerende dieren die zich verplaatsen van zomer- en kraamverblijven naar de paar- en winterverblijven in forten, grotten en andere geschikte verblijven, voornamelijk in Zuid-Limburg. Verblijfplaatsen midden in de bebouwde kom (er is ook veel verlichting in de omgeving), zijn daarom niet te verwachten. De meervleermuis of andere soorten van het geslacht *Myotis* zijn overigens ook niet waargenomen.

Er zijn meerdere bezoeken gebracht in de periode 15 augustus 2022 – 15 juli 2023, zie hiervoor tabel 1. Er is gebruik gemaakt van een Anabat Scout batdetector. Deze neemt alle geluiden van vleermuizen ook automatisch op, zodat deze achteraf nog geanalyseerd kunnen worden.

Tabel 1. Overzicht veldbezoeken.

Datum	Ronde	Tijd	Zon op / zon onder	Temp. in °C	Wind- kracht	Bewolking en neerslag
6 sept. 2022	1a paarverblijven vleermuizen	22:30- 23:30	20:16	16	1-5	Bewolkt, na 23:30 regen en harde wind (afgebroken)
12 sept. 2022	1b paarverblijven vleermuizen	23:45- 01:15	20:02	17	1	half bewolkt, droog
3 okt. 2022	2 paarverblijven vleermuizen	21:45- 00:00	19:14	13	1	half bewolkt, droog
15 mei 2023	3 zomer- verblijven	21:26- 23:45	21:26	10-9	3-2	Droog, helder
9 juni 2023	4 zomer- verblijven	02:23- 05:23	05:23	15	3	Droog, helder
27 juni 2023	5 zomer- verblijven	22:02- 23:02	22:02	20-19	2-1	Bewolkt, af en toe een spat motregen
12 juli 2023	6 zomer- verblijven	21:55- 00:00	21:55	20-17	3-2	Droog, helder

Paarperiode

In de paartijd (15 augustus – eind september) zijn twee bezoeken gebracht later in de nacht (22:30-01:15 bij het eerste bezoek, 21:45-00:00 bij het tweede bezoek) om roepende dieren en paarterritoria in beeld te brengen. Met name bij de paaronderzoeken is ook de ruime omgeving van het plangebied onderzocht, om de aanwezigheid van alternatieven en reeds bezette territoria in kaart te brengen.

Het eerste onderzoek is verspreid over twee avonden uitgevoerd. De reden was namelijk dat op de eerste avond het weer zich sneller ontwikkelde dan voorspeld was. Deze avond bereikte een buienfront Nederland, waarmee een lange droge periode werd beëindigd. Na een uur moest dit onderzoek daarom worden afgebroken wegens harde wind en later stevige regen. Enkele dagen later is dit onderzoek alsnog afgerond. Klein voordeel hiervan is dat er feitelijk op twee avonden onderzoek is gedaan.

Het tweede onderzoek moest door koud en slecht weer eind september, worden uitgesteld tot 3 oktober. Daarmee is dit een suboptimaal onderzoek. Door langdurig slecht en koud weer was er echter geen eerdere mogelijkheid. Ook zorgt dergelijk weer vaak voor een verlenging van de vleermuisactiviteit. Omdat de overige onderzoeken wel optimaal waren, is alsnog voldaan aan de voorwaarden uit het vleermuisprotocol. Er is 1 suboptimaal onderzoek mogelijk. Overigens week het beeld van de waargenomen vleermuisactiviteit niet af van het eerdere onderzoek (in beide gevallen was er weinig activiteit).

Met de uitgevoerde onderzoeksinspanning van twee veldbezoeken, waarvan 1 bezoek ook rond/na middernacht (12 sept.) is voldaan aan de eisen van het vleermuisprotocol voor onderzoek naar paarverblijven van gewone, kleine en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Ook de weersomstandigheden waren goed. Met deze inspanning is ook voldaan aan de onderzoekseisen voor de gewone grootoorvleermuis.

Kraamperiode en zomerverblijven

In de quickscan wordt er vanuit gegaan dat onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen noodzakelijk is, maar dat door de weinig bufferende werking van de gebouwen, onderzoek naar

kraam- en (massa-)winterverblijven niet noodzakelijk is. Met de onderzoeksinspanning is echter wel voldaan aan de onderzoekseisen voor kraamverblijven.

De kraamperiode (15 mei – 15 juli) is de belangrijkste periode voor vleermuizen. In deze periode zijn meerdere avondbezoeken en één ochtendronde uitgevoerd. Een avondbezoek wordt uitgevoerd vanaf zonsondergang tot 2 uur daarna, een ochtendronde is vanaf 2 uur vóór zonsopgang tot zonsopgang. Tussen de twee avondrondes zitten minimaal 20 dagen, en tussen een ochtend- en een avondronde eveneens.

Zo is aan de onderzoekseisen ten aanzien van alle genoemde soorten voldaan (voldoende tussenliggende tijd om variaties in gebruik van verblijfplaatsen afhankelijk van de tijd van het seizoen en weer te ondervangen).

In tabel 1 is een overzicht opgenomen van de uitgevoerde veldbezoeken. Alle bezoeken zijn door 1 medewerker uitgevoerd, omdat het om een klein en overzichtelijk plangebied gaat. Wel is een extra avondbezoek uitgevoerd in de noordelijkste loodsen, alleen gericht op uitvliegende vleermuizen. Zie verder bij de resultaten.

Zichtpunten

Bij vleermuisonderzoek is van belang dat bij elke 'ronde' minimaal 75% van de vleermuisgeschikte delen is te overzien door de veldmedewerker(s). In dit geval was sprake van één veldonderzoeker. Bij sommige veldrondes zijn daarom twee bezoeken uitgevoerd om voldoende overzicht te krijgen. Dit wordt hier toegelicht.

In de paarperiode kan het volledige plangebied worden onderzocht door één persoon. Het gaat dan immers in eerste instantie niet om het waarnemen van uitvliegers, maar om vleermuizen die vanaf een vaste plaats of binnen een duidelijk territorium regelmatig paarroepen laten horen. Dit is dan een indicatie van een verblijfplaats. Het veldonderzoek vindt lopend door het plangebied en de omgeving plaats, en wanneer vleermuizen worden gehoord, wordt een tijdje gepost om het gedrag te observeren. Eén onderzoeker volstaat dan ruimschoots om het gehele plangebied en de omgeving te onderzoeken.

In de kraamperiode is voldoende overzicht wel van belang, om uitvliegers of invliegers waar te nemen. Soms kan het uitvliegen zelf niet worden waargenomen, maar wordt wel waargenomen dat een vleermuis al kort na zonsondergang aanwezig is, zonder van elders te zijn gekomen. Er is dan wel een duidelijke aanwijzing van een verblijfplaats, zonder dat het verblijf zelf is gevonden.

In figuur 2 zijn de zichtpunten van het vleermuisonderzoek opgenomen. De blauw omlinjende loods is hoog en ruim van opzet. De entree heeft een schuifdeur, maar deze staat altijd open. Ook mist een dakplaat/daklicht, waardoor vleermuizen ook door het dak heen naar binnen kunnen vliegen. Vanaf de waarneemlocatie op de blauwe ster is de hoofdentree (dat is de noordwestgevel) geheel te overzien. Ook is dus zicht op de grote opening en op de gevel met de spouwmuur, aangezien aan deze zijde een spouwmuur aanwezig is. Er is echter ook zicht op zuidwestelijke gevel. Deze gevel is weinig geschikt, omdat er geen spouwmuur is of mogelijkheden onder daklijsten e.d.. Deze gevel is ook deels begroeid. Deze loods is dus voor meer dan 75% te overzien vanaf de locatie gemarkeerd met de blauwe ster. De noordoostgevel grenst aan andere bebouwing en is niet toegankelijk. De zuidoostgevel grenst aan een particuliere tuin. Deze gevel is begroeid met klimop, zodat hier geen openingen zijn voor vleermuizen om een verblijf in te komen. Ook zijn er geen houten daklijsten en er is geen spouwmuur aan deze zijde.

De noordelijke loodsen zijn rood omlijnd. Deze loodsen zijn van buiten rondom niet geschikt als vleermuis verblijfplaats, omdat er geen spouwmuren zijn, geen dakoverstekken, gedeeltelijk sprake is van metalen gevelelementen, of geheel overgroeid met klimop. Er kan echter wel sprake zijn van verblijfplaatsen in de loodsen, doordat het middelste deel bestaat uit een hoog deel en een laag deel. Op de overgang hiervan is een grote opening aanwezig (zie rode stippellijn in figuur 2), tevens ontbreekt ook hier een daklicht. Dit zijn ook de enige mogelijkheden voor vleermuizen om deze loods in te vliegen. Door te posten op de locatie die gemarkeerd is met de rode ster, is deze invliegopening te zien. Met enkele stappen kan de loods uit worden gelopen en is ook zicht op de gevel van de blauwe loods.

Bij de ochtendronde is posten op een vaste plek minder noodzakelijk. Er wordt constant door het plangebied gelopen en wanneer een vleermuis gedrag vertoont dat duidt op invliegen (dan wel het is bijna zonsopgang), wordt een aanwezige vleermuis gevolgd om het invliegen waar te nemen.

Op 15 mei is bij de avondronde gepost op de locatie van de blauwe ster. Op 27 juni is gepost bij de rode ster en op 12 juli is gepost bij de rode ster, met regelmatig even lopen naar de blauwe loods (dit kan binnen een halve minuut). Op deze wijze zijn alle mogelijke invliegopeningen voor vleermuizen voldoende onderzocht.

Figuur 2. Zichtpunten vleermuisonderzoek. Inzet is de invliegopening die aanwezig is bij de middelste loodsen voor vleermuizen (dit is figuur 7 uit de quickscan). Sterren zijn locaties waar gepost is, met de rode pijlen als zichtlijnen. Zie verder de toelichting in par. 3.2. Bron ondergrond: PDOK Viewer.

3.3 Onderzoek steenmarter

Op het terrein is een cameraval geplaatst. In eerste instantie is deze aan een oude brandkraan gehangen, omdat deze zicht heeft op de looproute vanuit de grote, zuidwestelijke loods. Dit is een potentieel geschikte verblijfplaats. Ook was dit een van de weinige mogelijkheden om de cameraval veilig en functioneel op te hangen op het buitenterrein. Wanneer een steenmarter de loods in en uit zou gaan, loopt deze door het zichtveld van de camera.

Door de plaatsing op een terrein dat in gebruik is, is de cameraval zo ingesteld dat er alleen vanaf een uur vóór zonsondergang en tot een uur na zonsopgang opnames werden gemaakt (in verband met de privacy van de eigenaar en werknemers van de Hubo). De steenmarter is nachttactief dus dit heeft geen invloed gehad op het resultaat.

Tabel 2. Overzicht data cameraval.

Datum	Activiteit
15 mei 2023	Plaatsing
9 juni 2023	Controle beelden en batterijen
27 juni 2023	Controle beelden en batterijen en verplaatsen cameraval
12 juli 2023	Opruimen cameraval

Figuur 3. Plaatsing cameraval. Rode stip = eerste onderzoeksperiode (4-6 weken), gele stip is tweede locatie (2 weken). Pijlen geven de beeldrichting aan. Bron ondergrond: quickscan Econsultancy.

De cameraval is ook twee weken in de noordelijke loods geplaatst, op zo'n manier dat er een breed blikveld was en elke steenmarter die de loods zou gebruiken, wel door het beeld moest lopen. Tevens is hier een blikje vis met een klein gaatje erin geplaatst in het zichtveld van de camera, als lokmiddel.

Op 27 juni is voorafgaand aan een vleermuisonderzoek tevens een ronde door alle loodsen gemaakt, en zijn de loodsen en de daarin aanwezige zoldertjes, verhogingen e.d. beklommen om te zoeken naar sporen zoals uitwerpselen (latrines) en prooiresten.

3.4 Expertise veldonderzoek

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door Pim Godschalk (eigenaar van De Interim Ecoloog). Sinds 2022 voert hij zelfstandig ecologisch advieswerk uit, daarvoor werkte hij ruim 10 jaar bij milieuadviesbureau ATKB. Pim heeft meer dan 10 jaar ervaring met veldonderzoek naar vleermuizen en andere beschermde soorten. Hij is tevens lid van de KNNV. Hij heeft daarmee de ervaring en veldkennis om ecologisch onderzoek zelfstandig uit te voeren en voldoet tevens aan de definitie van een ter zake kundig ecoloog¹.

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>
<https://data.crow.nl/thesaurus/term/429D3966-477F-417D-B4BF-7E80981AF0C2>

4 Resultaten en effectanalyse

4.1 Vleermuizen

Resultaten

Ronde 1a, paarverblijven, 6 september 2022

Het eerste uur was het weer nog rustig, broeierig en droog. Richting 23:30 nam de wind echter sterk toe en daarna volgde regen en hevig onweer.

Het eerste uur was er echter wel 'gewoon' vleermuisactiviteit. De gewone dwergvleermuis is het meeste waargenomen. Eén exemplaar was regelmatig voor de (blauwe) loods aanwezig, en soms ook in de loods foeragerend (zie figuur 2 voor de afkadering van de blauwe en rode loods). Met enige regelmaat liet het dier ook paarroepjes horen. Van constant roepen was echter geen sprake. Ook vloog het dier met regelmaat boven de westelijk gelegen achtertuinen van huisnummer 3-13.

Enkele malen is kort een laatvlieger passerend waargenomen. Van enige binding met het plangebied was echter geen sprake. Overige vleermuissoorten, zoals ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis of meervleermuis (of andere *Myotis* soorten zoals watervleermuis) zijn niet waargenomen.

Tot slot zijn er uitwerpselen waargenomen in de zuidwestelijke loods van (hout)duiven. Ook lag er een dode spitsmuis, waarschijnlijk van een kat. Katten vangen regelmatig spitsmuizen, maar eten deze niet en laten ze dan ergens achter.

Ronde 1b, paarverblijven, 12 september 2022

Het beeld was vergelijkbaar met ronde 1a. Af en toe was de gewone dwergvleermuis aanwezig, zowel voor de blauwe loods als erin, en soms weer boven de westelijk gelegen achtertuinen. Met regelmaat was het dier echter ook afwezig, om dan weer kort op te duiken en af en toe paarroepjes te laten horen. De loods is bekend terrein voor deze vleermuis, want het dier vliegt soms ook zonder sonar binnen. Doordat klimop door scheuren in de muren naar binnen is gegroeid, is er redelijk wat begroeiing aanwezig. Omdat de entree altijd open is (de roldeur is altijd omhoog), kunnen vleermuizen en vogels gemakkelijk naar binnen vliegen.

Bij een ronde door de omgeving is vrijwel geen activiteit waargenomen. Uit de gemaakte opnames blijkt dat eenmaal een rosse vleermuis over het plangebied vloog, maar zoals vaker met deze soort, had deze geen binding met het plangebied.

Ronde 2, paarverblijven, 3 oktober 2022

Rustig weer en niet te koud, na koude avonden eind september. Desondanks weinig vleermuizen gehoord, ook in de omgeving niet. Een keer of drie was er kort een gewone dwergvleermuis aanwezig op het terrein, maar telkens hooguit een halve minuut. Van langdurig foerageren of roepen om een territorium te markeren was geen sprake.

In de omgeving is erg veel bebouwing en verharding aanwezig, mogelijk dat dit ook verklaart waarom er zo weinig vleermuisactiviteit is. Bij het lopen van een rondje door de omgeving ook heel weinig gehoord.

Ronde 3, zomerverblijven, 15 mei 2023

Een frisse avond maar de temperatuur lag binnen de grenzen van het protocol. De activiteit aan vleermuizen was niet anders dan bij de onderzoeken in het najaar van 2022. Aan het begin van de avond was een foeragerende gewone dwergvleermuis aanwezig voor de blauwe loods en boven de westelijk gelegen achtertuinten. Uitvliegen is niet waargenomen. Overige vleermuissoorten zijn niet waargenomen.

Ronde 4, zomerverblijven, 9 juni 2023

Deze ochtend is alleen de gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze was het hele onderzoek telkens even aanwezig, maar niet constant. Er wordt vaak even kort in de blauwe loods gefoerageerd. Iets na vijf uur is duidelijk waargenomen dat, na nog even gefoerageerd te hebben in de loods, de gewone dwergvleermuis weg vloog in noordwestelijke richting. Invliegen bij nummer 3-13 is echter niet waargenomen.

Om 05:07 kwam nog een gewone dwergvleermuis uit zuidwestelijke richting over het terrein, foerageerde kort boven het dak van de loods om daarna om de boom heen weg te vliegen richting noordoost. Hierna was er geen activiteit meer.

Ronde 5, zomerverblijven, 27 juni 2023

Bij deze ronde is extra nadruk gelegd op de rode loodsen. Deze hebben geen spouwmuur of andere 'reguliere' verblijfmogelijkheden, maar de loodsen zijn gemakkelijk in te vliegen via het dak en van binnen zijn overal wel mogelijkheden om weg te kruipen. Deze ronde is slechts gekeken naar uitvliegende vleermuizen en daarom duurde dit veldbezoek maar een uur. Bij de overige veldbezoeken zijn voldoende gegevens verzameld over eventueel essentieel foerageergebied.

Enkele minuten na zonsondergang was een foeragerende gewone dwergvleermuis aanwezig in de loods, die met zekerheid niet van buiten kwam vliegen. Er is dus een verblijfplaats aanwezig, maar het is niet duidelijk waar precies. Bij de ochtendronde op 9 juni is hier geen zwermgedrag waargenomen. De gewone dwergvleermuis was toen in de blauwe loods aanwezig. Het gaat waarschijnlijk om hetzelfde dier.

Andere vleermuissoorten zijn niet waargenomen bij dit veldbezoek.

Ronde 6, zomerverblijven, 12 juli 2023

In de rode loodsen geen uitvliegers waargenomen, wel was om 22:10 een foeragerende gewone dwergvleermuis aanwezig in de blauwe loods. Rond 22:20 vlogen twee gewone dwergvleermuizen de rode loodsen in via de opening in het dak, waarmee is aangetoond dat vleermuizen deze opening dus ook daadwerkelijk gebruiken. Na kort foerageren (ongeveer 1 minuut) vlogen deze vleermuizen de loods weer uit en zijn daarna niet meer waargenomen.

Verder is deze avond af en toe nog een gewone dwergvleermuis kort foeragerend op het terrein waargenomen. Om 22:26 passeerde eenmaal een laatvlieger.

Effectanalyse en vervolgstappen

Op basis van de resultaten van alle veldbezoeken, wordt geconcludeerd dat er één verblijfplaats van gewone dwergvleermuis in het plangebied aanwezig is. De exacte locatie is niet bekend, omdat geen invliegers of uitvliegers zijn waargenomen. De loodsen bieden echter genoeg droge, beschutte plekken, waar een vleermuis veilig kan verblijven (buiten bereik van predatoren zoals de huiskat). Doordat de verblijven aan de binnenzijde van de gebouwen zijn, is het uitvliegen ook

vrijwel niet waar te nemen (er is geen lichte lucht als 'achtergrond'. Het verblijf wordt waarschijnlijk jaarrond gebruikt, zowel in de zomertijd als in het najaar (paarperiode).

De voorgenomen werkzaamheden (sloop loodsen en nieuwbouw woningen/appartementen) leiden tot vernietiging van een verblijfplaats en kunnen bij onzorgvuldig werken ook leiden tot het doden van dieren. Dit laatste is echter met een aangepaste werkwijze te voorkomen. Het verlies van een verblijfplaats leidt tot overtreding van art. 3.5 lid 4 van de Wnb, en tevens tot overtreding van lid 2 (verstoren).

Het is daarom noodzakelijk om voor de werkzaamheden ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen bij de provincie Noord-Brabant. In een activiteitenplan moeten de mitigerende maatregelen worden omschreven, het wettelijk belang en de alternatievenafweging.

Andere vleermuissoorten toonden geen binding met het plangebied en zijn met zekerheid afwezig. Ook blijkt duidelijk dat er slechts één exemplaar van de gewone dwergvleermuis het plangebied met enige regelmaat gebruikt. Van een kraamkolonie is met zekerheid geen sprake.

De ligging van het plangebied in de bebouwde kom, met weinig groenstructuren in de omgeving, en de behoorlijke verlichting die aanwezig is rond het plangebied (dit is waargenomen tijdens de veldbezoeken en deze informatie was dus niet beschikbaar bij de quickscan), maken een verblijfplaats van gewone grootoorvleermuis ook weinig waarschijnlijk. Dit is namelijk een lichtschuwe soort die zich vrijwel uitsluitend langs groenstructuren verplaatst. De gewone grootoorvleermuis is dan ook niet waargenomen.

4.2 Steenmarter

Resultaten

Op de cameravalbeelden is niets te zien. Door de plaatsing op een terrein dat nog in gebruik is, is de cameraval zo ingesteld dat er alleen vanaf een uur vóór zonsondergang en tot een uur na zonsopgang opnames werden gemaakt (in verband met de privacy van de eigenaar en werknemers van de Hubo). De steenmarter is nachttactief dus dit heeft geen invloed gehad op het resultaat. De enige filmpjes die zijn gemaakt, zijn enkele malen een huiskast of een langsvliegende merel. Eenmaal zijn medewerkers vastgelegd die vroeg vertrokken. Overige beelden zijn er niet gemaakt. Er is dus geen steenmarter waargenomen en ook geen andere wilde zoogdieren.

De loodsen zijn tevens eenmaal nagelopen op sporen van de steenmarter. Latrines of prooi-resten zijn niet waargenomen. In de hoge, zuidwestelijke loods, zijn veel sporen van duiven waargenomen (uitwerpselen). In de quickscan wordt melding gemaakt van resten van een duif. Er zijn bij dit onderzoek echter geen aanwijzingen gevonden dat de locatie actief gebruikt wordt door een steenmarter. De regelmatige betreding door mensen en de ligging midden in de bebouwde kom, met weinig beschutte looproutes naar meer geschikte foerageergebieden naar het buitengebied, maken de locatie ook niet erg geschikt als verblijfplaats.

Effectanalyse en vervolgstappen

De steenmarter is niet aangetroffen in het plangebied. De grotendeels verharde omgeving, het ontbreken van beschutte looproutes en het nog aanwezige gebruik van de loodsen maken het plangebied ook weinig geschikt voor de soort. Door de afwezigheid van steenmarter zijn

negatieve effecten op de soort en overtreding van verbodsbepalingen ook op voorhand uit te sluiten. Er zijn geen vervolgstappen, zoals het nemen van mitigerende maatregelen of een ontheffingsaanvraag, nodig.

4.3 Zorgplicht

In de Wnb is een zorgplicht opgenomen. Dit is een algemene fatsoenseis voor de redelijke omgang met planten en dieren. De zorgplicht houdt in dat alle mogelijke inspanning wordt gepleegd om onnodige schade aan planten en dieren te voorkomen. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor een goede naleving van dit artikel uit de Wnb (art 1.11).

4.4 Literatuur

Econsultancy, 2022. Quickscan Wet natuurbescherming Hoge Ham 49-53 te Dongen. Rapportnummer 18820.003, versie D1, d.d. 25 juli 2022.

